

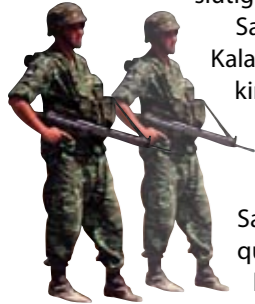
Namineq nalini eqqumiitsuliorneq immikkut ittoq

ALLATTOQ ASSILIISORLU Iben Salto Mondrup
ILUSILERSUISOQ Eqqumiitsuliornermik Ilinniarfik ilinniartut

Kalaallit

Nunaanni uummammioralugu

Kalaallit Nunaaliarpunga. Immikkut pilersaaruteqarpiarnanga, kisianni alakkar-terilaaginnarlunga kiisalu susoqarnera-rik ilisimasakka misigisimasakka nutar-terniarlugit. Assersuutigisinnavaara Atuaqkiortut atuarfiata atuagassiaataani Legenda-mi Kalaallit Nunaanni nammineq nalini eqqumiitsuliorneq nalunaaru-siutigisussaavara.

Saqqummersitsineq Kalaallit Nunaanneersoq kingulleq ilisimasara pivoq Dronninglund Kunstcenterimi upernaq 2008.

Saqqummersitsinerup qulequtarivaa Kalaalaal- lit Nunaat uummammioralugu – kalaallit eqqumiitsuliorneq 16-t. Namineq nalini eqqumiitsuliorneq takutit-singilaq ersersillu-guli eqqumiitsuliorneq maani eqqumiitsuliornermi suna nassaasaanersoq. Eqqumiitsuliorneq taamaattoq Kalaal- lit Nunaannut

INUK SILIS HØEGH OG ASMUND HAVSTEEN-MIKKELSEN, *We Protect You* (2004), assit installationen-iminngaaneersut *Melting Barricades*, *Re-thinking Nordic Colonialism – a Postcolonial Exhibition Project in Five Acts*

atatinneqartarpoq, saqqummersinneqartarlutillu Kalaallit Nunaanni nunanilu allani immikkut sammisaqartitsilluni Kalaallit Nunaat pineqartillugu saqqummersinneqartartut.

Uani allaaserisami namineq nalini eqqumiitsuliorneq misilillugu eqqartor-niarpara, minnerunngitsumillu nuna pin-gortitaq namineq nalini eqqumiitsuliornermi tunngavitut atorneqartarpoq. Allakkama misilillugu, peqquteqarpoq namineq nalini eqqumiitsuliorneq suu-nersoq aaliangeruminaakkami: Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliorneq namineq nalini eqqumiitsuliorneq aallaavigalugu suliaqartut arlallit assigiinngitsorpaalun-rik suliaqarput, soorlu tv-liorneq filmili-orneq, atuaqkiortuuneq, isumaginninneq assigisaanillu suliaqarneq. Malugivara eqqumiitsuliorneq eqqumiitsuliornermik paasinnittariaatsip avataatigut eqqar-saatitik isumassarsiatillu siammarteraat, taamaammallu eqqumiitsuliornerup avataasigut takussaallutik.

Nunasiaasimanerup oqaluttuarisaane-

ra kalaallit inuiaqatigiinni arlaleriarujus-suarluni qaqinneqartarsimavoq maan-nakkullu namineerulernissap qanil-liartornerata malittarai uiverneq nunallu killeqarfik, aningaasarsiornermik piorsarsimassutsikkullu killiliineq. Eqqumiitsuliornerlu pisarnertut kalaallit ineriartorneranni sakkutut piumagaanni piumanngi-kaanniluunniit atorneqassaaq. Taannalu soppassuit akornanni namineq nalini eqqumiitsuliornerup ammasumik avamul-lu sammisumik suliatigut suliniutigillu toqqaannangikkaluamik uparuartuuti-gisarpaa.

Namineq nalini

eqqumiitsuliorneq immikkut ittoq.

Namineq nalini eqqumiitsuliorneq, uanga paasinnittariaatsinni, ilisarnaati-givaa qanorluunniit iliorfusinnaagami (soorngunami nalinginnaasumik ileqqo-rissaarnerup iluani).

Namineq nalini eqqumiitsuliornermi suna ilumoortuviunersoq atuutin-gilaq. Eqqumiitsuliuallaqqissorsuarmi ajoqersueraluunneq immiunniit ato-runaarsinnaavooq, taarsiullugulu eq-qumiitsuliornerup oqaloqatigiinnerup, suliat, piffisaq, sumiiffik isiginnartullu immiunniit malittariissilernikuuvai. Nam-mineq nalini eqqumiitsuliorneq sumi tamaani ersertarpoq, naatsumillu oqaa-tigalugu killileruminaalluni, taamaam-mallu aaliangersimasumut siumullu isummerfigerernissaanut inississallu-gu ajornakusoorluni.

Kalaallit Nunaanni namineq nalini eqqumiitsuliorneq Kalaallit Nunaannut tunngasut soqutigisarivai. Arlallit piffissa-mut nunasiaanerup kingornani eqqarsa-atersuutitut inissittarput, soorlu assersu-utitut tiguneqarsinnaavoq eqqumiitsuliorneq Julie Edel Hardenberg (1971). Julie assitalersukkamik atuaqkiarsuminut Den stille mangfoldighed, ilisarisimane-qarpoq. Tassaniami assiliisutini atorlugu misissorsimavaa kinaassuseq, inuiaassu-seq inuiaqatigiissuserlu. Suliamini erser-sippaa piorsarsimassutsikkut ilisarnaatit assigiinngissusai suujunnaarsimmagit, naggataatigullu takutillugu Kalaallit Nu-naat soppassuarnik imaqartarpoq. Uanilu eq-qarsatigineqarpoq innuttaasut akornan-ni kikkut kikkunerinik nalinginnaasumik eqqarsartarnerup qatangiinnartinnerati-gut, kinaassutsimmi amerlaqimmata.

Eqqumiitsuliorneq alla aamma nunasiaa-simanerup kingornanik samminnittuusi-mavoq Pia Arke (1958-2007). Suliamini Scoresbysundhistorier – fotografier, kolo-

-nisering og kortlægning-mi suliarivaa Kalaallit Nunaata nunasiaasimanerata oqaluttuarisaanera. Oqaluttuarisaaneq massakkumut tikillugu danskinit oqalut-tuarineqarsimavoq taamaalluni arlalip-passuartigut kalaallit nipaannit akuuffi-usimanngitsoq. Atuagaq assitoqarpassu-arnik nalunaarsugarpassuarnillu imaqar-poq, taakkunungalu atatillugit Pia Arkeq ilaqaatit, ikinngutaanit ilisarisi-masaannillu oqaluttuat ilanngunngitsoq-simapput. Suliaq Pia Arkeq namineq nipiminit oqaluttuarineqartoq, oqalut-tuarisaanerlu immiunniit pigitillugu. Saneq-qunneqarsinnaanngitsumillu taasaria-qarluni eqqaamasat tunngaviaglugit suliaasimavoq.

Inuk Silis Høegh (1972) eqqumiitsulior-ortut pingajuattut namineq nalini eq-qumiitsuliorneq oqaatigisassatut taaneqarsinnaavoq. Ilisimaneqarpoq nali-nginnaasumik filmiliorneq pisimasuillu tunngavigalugit filmiliorneq, taamaattorli saqqummersitsinerne takussa-leraluttuinnarpoq. Eqqumiitsuliorneq Asmund Havsteen suleqatigalugu saqqummersitaani Melting Barricades ta-korlorutigivaa Kalaallit Nunaat nunat nunarsuarmioqatigiinnermi piorsarsimassutsikkut qitiusutut. Peqatigiillutik suliarisimavaat sakkutut piviusuunngit-sut kalallinik illersuisussat naleqartitaan-illu nunarsuarmut siammarterisussat. Tassanilu suliamini isumaqanngilluinnar-tumi oqallinnissamik ammaassivoq, taku-tillugulu nunasiaateqartuusup oqartus-saassuseqarnera 1950-ikkuni atorunnaar-sinneqartarpoq?

Nunaqavissuq imaluunniit allanertaq

“Sunaluunniit” Kalaallit Nunaanneersoq eqqartorneqartillugu erseqqarissumik killissaasinnasut apeqquserneqartarput. Oqaraanni “Kalaallit Nunaanni eqqumiit-suliorneq” nassuiaatigisariaqarpoq taana sumik imaqarnersoq. Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliorneq tunisassiaava? Imaluunniit Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliorneq saqqummiunneqartarpoq? Eqqumiit-suliorneq kalaalerpaluttumik imaqas-sava?

Kalaallit eqqumiitsuliornerua? – taava taamaappat kalaallit eqqumiitsuliat suuppat? Taamaappat inuiattut kalaaliua? Taa-matut oqaati-gissavarput?

Kinaassuseq tunngavigalugu apeqqut kalaallit piorsarsimassusaannut immik-kut naleqquppoq, tassani pissusitoqqat, eqqumiitsuliorneq, eqqarsartariaaseq, uumassusilerineq il.il. eqqarsaatigigaanni.

Tassami nunasiaanerup nalaani kalaallit avammut kiinnerneri allat kalaallit sin-nerlugit kiinnertuusarsimmata. Innut-taasut Kalaallit Nunaannut kisissaanngit-sunit misissuuartortunit ilisimatusartunit misissorneqarsimapput, assileneqarsimapput oqaluttuarineqarsimapput. Immaqa-lu taamaammata ilaatigut paasinarsinna-voq eqqumiitsuliorneq qanoq Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnerata pi-ngaaruteqarnera erseqqissassallugu, eq-qumiitsuliorneq suliaannut isiginninneri-nut sanilliullugu, tamaammallu eqqumiitsuliorneq/eqqumiitsuliornermik suliaannut isummernerit ilumut Kalaallit Nunaannik sinniisuunerinik.

Eqqumiitsuliorneq

piorsarsimassutsikkullu politikki

Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliornerup oqaluttuarisaanerani eqqumiitsuliorneq kalaallit kinaassusaannut immikkulla rissutut atatinneqartarsimavoq. 70-ik-kunnilu politikikkut eqeerfiup nalaani Namminersornerulernemik Oqartussaasuseqalernerneq kinguneqartumut. Piffis-samimi tassani eqqumiitsuliorneq nunap killeqarfiinut aaliangiinnermi nammin-nerlu aaliangiinnaassuseqalernissamut sakkutut atorneqartarsimavoq. Issittup nunartaanni nunamik piginnittuussuseq-taakkartorneqartillugu aallaavigineqar-tarpoq innuttaasut nunamut, imaanut qi-

lammullu qanoq ulluinnarni qanitsigine-rinut. Tupinnassuseqanngilarlu eqqumiit-suliornermi Kalaallit Nunaanni suliani takuneqarsinnaasarsimammata (takune-qarsinnaallunilu) inuup pinngortitallu akornanni qanoq atassuteqarnerisut; erseqqissarnerqartarpoq oqaluttuarisa- neq unikkaarutillu ataqatigiinnerat qa-nga pisunut atuumatinneqartarmata ul-lumikkullu inniminartutut isigineqarlutik.

Eqqumiitsuliorneq piorsarsimassutsip iluani sammissallugu “piuminartuuvooq”, tamannalu pisariaqartinneqarsimavoq nunasiaasimanerup kinguneranik nale-qartitit ileqqutoqqallu tunulluutitaasarsimammata. Misigineqartarporlumi kalaal-lit piorsarsimassutsikkut politikkiminni piumasarisarmassuk eqqumiitsuliorneq piorsarsimassutsimut tunngasut akisus-saaffiginissaagaat, kiisalu eqqumiitsuliornerup avammut nittarsaassinnermi kalaallit sinnerlugit nunarsuarmioqatit-sinnut saqqummertarnerat.

Akuttunngitsumik eqqumiitsuliorneq tassani naappikkajuttarparpaq, saqqum-mersitsinerneq assigiinngitsuni Kalaal-lit Nunaat sammineqartillugu qaaqqusa-sarmata taamaallutik Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliorneq sinnerlugi sassartuu-sarlutik. Taakkulu oqaluttuarisarpaat su-liatik allamiorpasissumik kalaallinik oqa-luttuurtutut, tamannalu nammineq an-

nikitsunnguamik imaluunniit sunngua-milluunniit sunniuteqarfigisinnanaagu. Allaat ilaatigut tusartarpara piffissaq ki-ngullerpaq atorlugu saqqummiisinnajunnarsitaa-sarsimasut saqqummersinni-agaat aaqqissuisunit isumaqarfigineqar-mat kalaalerpalunneri naammangitsur. Taannalu kingulleq pivoq Dronninglund Kunstcenterimi saqqummersitsinissami.

Eqqumiitsuliorfik

suliffeqarfittullu sinaakkutat

Malunnarpoq nalinginnaasumik imatut paasineqartarpoq: kalaaleq + eqqumiitsuliorneq = kalaallit eqqumiitsuliornerat allanertaaq. Ilaaguortaaq eqqumiit-suliorneq Kalaallit Nunaanneersoq sana-luttartut suliaannut (ajunngilluinnartu-mik oqaluttuatoqqanik oqaluttuarisaanermillu pisunik atuilluurtuusut) sanilli-ullugu saqqummersikkajunneqarmat, aammalu saqqummersitsinerneq atatil-lugu assigiinngissutsit immikkoortinne-qarneq ajormata; suna tamarmi piorsas-simassususaavoq – kalaallit piorsarsimas-usaat.

PIA ARKE, *Dummy* (1993), assit atuaqkamiit Original score fra bogen Scoresbysund-historier. – fotografier, kolonisering og kortlægning, Borgen (2003)

Malugineqareesutut, qaqutiguinnaq nammineq nalini eqqumiitsuliornertut Grønland i hjertet-tut ittut takussaasut. Nuummiinninni Nuuk Kunstmuseum pulaarakku, katersugaasivik imminut avammut nittarsaattartoq piffissami qaangiuttumi ullumikkullu eqqumiitsuliornermik takutitsuusutut.

Katersugaasivik Katuarlu, Nuummi piorsarsimassutsikkut illu, sumiiffinnut ilaapput eqqumiitsulianik nutaanernik saqqummersitsiviusartutut. Soorlu ukkusissamik sanaat, kigutit sanarfisat aammalu Kalaallit Nunaannik qalipaasartuq Emanuel A. Petersenip (1894 – 1948) pinngortitamik annertuumik qalipagai, tassalu taakku taaneqartarput ullutsinni eqqumiitsuliat (imaattariaqanngilaq nammineq nalini eqqumumiitsuliat), amerlaneerpaartai pisarnertut equmiitsuliat (qalipakkat, titartakkat qiperukkallu) pisarneq malillugu ilusilersukkat (pinngortitaq, oqaluttuatoqqat inuillu).

Pissutsit taamaattut takutippai soorlu Dronninglundimi pisut tunngavigalugit; nammineq nalini eqqumiitsuliornermut attaveqanngitsut.

Qujanartumik Nuuk Kunstmuseum imaluunnit tassunga atatillugu Dronninglund Kunstcenter taakkununga massakkorpiaq eqqumiitsuliornermut sinniisuunngimmata, malunnarmammi taamatut inissaqartitsinngitsut.

Nammineq nalini eqqumiitsuliornermut ikittunnguupput kisiannili ersaqqerillutik. Ilaat saqqummersitami Den røde

snescooter, (Qamuterlak aappalaartoq), Nordatlantens Bryggemi ullumikkut Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliornermik saqqummersitsiviusumi kingornalu Katuami (saqqummersitsineq nunasiaanerup kingornanik kalaalit kinaassusianik ajornartorsiutinik takutitsisoq, uanili itisilernianngisannik).

Tassani aamma Bolatta Silis-Høegh assilissanik ilusilersukkani inuusalianilu atorlugit, Jessie Kleemann isiginnaasiaminik Arnajaq Støvlbæk videoliaminik peqataapput. Eqqumiitsuliornermik piomasusertik eqqumiitsuliornermik paasinnit-tariaasertik naapertorlugu sammisassanik aqqutissanillu ullumikkut eqqumiitsuliornermik misissuinertik tunngavigalugu periarfissanik misissuisut.

Assigiisutigaallu, naak assigiinngitsumik periuseqaraluarlutik, suliaqaramik aaliangersimasumik eqqarsartariaaseqarnermut akkerliu-sunik, suliaqarlutilli isiginnaartumut nammineq paasiniagas-sannorlugit, nunarsuarmilu eqqumiitsuliornermi siunnerfusut malillugit.

Suliaat pillugit oqaloqatigigaangakit isumaqataaffigineq ajorpaat Kalaallit Nunaanni politikikkut pissutsit pillugit ingerlanermi ilaanerminnut tunngatilugit inissineqaraangamik. Sinniisunertut apeqqut sammivaat: sakattuipput – oqaluttuarisaanermik, piorsarsimasusermik kinaassusermillu parnaaqqasumik eqqarsartariaaseqarneq sajuppilattikkusuppaat, Kalaallit Nunaannullu sinniisoorusullutik qalipaasiut/assiliisut/allaassut namminneq ingerlassinna-

agunikku. Isumaqqanngilarli politikikkut nammineq aaliangiisuusinnaaneq namminersulernissamullu ineriartorneq tapersunngikkaat. Eqqumiitsuliornermut allamik kissaateqanngillat taamaallaat eqqumiitsuliornermut namminneq ujartorusutartik tunngavigalugu suliarerusutatik ingerlakkusukkamik, taamaamallu suna tamaat attorusuppaat tamatigullu Kalaallit Nunaajusarluni. Eqqumiitsuliornermut pisinnaassuseq-rusupput – eqqumiitsuliornermut ugamik.

Eqqumiitsuliorfik annertusisat

Eqqumiitsuliornermut taasamaa amerlanersai arlalinnik assigiinngitsunillu suliaqarput.

Ullumikkut eqqumiitsuliornermut nassuiaasersorneqarnerani immikkootinneqarneq ajorpoq suut atorlugit oqariartuuteqartarneq: siammasissumik suleriaaseqarput; Inuk Silis Høegh ukiumi kingullerni TV-mi aallakaatissisat Qapuk! –mi qitiulluni suliarisimavaa.

Tassani saammineqarlutik eqqumiitsuliornermut, piorsarsimassuseq inuiaqatigiillu. Tiguartissimaffigisimavaalu pinngoriartorneq, kinaassuseqarneq piorsarsimassusermillu tarrarsorneq, soorlu oqartoq: Filmilik Bill-imut tunngasunik imaluunnit Jyllandip qeqqanit pisunik isiginnaaginnarusunngilagut, imaluunnit illorsualiat motorvejellu pillugit nipilersuasiat tusarnaaginnarusunngilagut.

Siunertarisimavaali isiginnaartartunut DR, TV2, Kanal 5, Canal+ assigisisaannullu taamaallaat isiginnaasut kalaallit suliaannik eqqumiitsuliornermut piorsarsi-

massuserlu aallaavigalugit isiginnaas-siorluni aliikkutassiornissaq.

Aamma erngiinnannguaq Julie Hardenberg atuakkiaminik saqqummiisaaq. Tamatumuuna sammissavaa kalaallit akornanni pissutsit piviusut; inunnik isumaginninnermi ajornartorsiutit, nunap tusaamaneqaataa.

Move On tassaavoq ilaqutariit akornanni pissusitoqqat qimallugit allatut inuulernikut akornanni oqaloqatigiinnerit. Takutillugu inuit ataasiakkaat ajunngitsutigit ajortutugullu oqaluttu-assartatik pitsaanerpaamik atorlugit inuusut. Takutissallugu siunertarisimavaa amilaarnartup akkerliu takutissallugu, ajornartorsiutillu pitsaasumut sangutin-neqarsinnaaneri.

Ataatsimut oqaatigalugu Kalaallit Nunaanni nammineq nalini eqqumiitsuliornermut uummammioqartoq. Eqqumiitsuliornermut ilisimasatik kikkunntut tamanut paasiuminartunngorlugit takutittarpaat: eqqumiitsuliornermut.

Teoreerivara eqqumiitsuliornermut suliffeqarfiup suli ajornakusoortikkaa eqqumiitsuliornermut "sunaluunnit" Kalaallit Nunaanneersoq. Una pissutigerpiaanarlugu eqqumiitsuliornermut qanoq ittuuneranut sumillu sammisa-qarnerinut takorloorsinaanerinut naapertuut-ingimmat. Paasinninnissaannullu piffissaq apeqqutaaginnarpoq.

Utaqqinitsinnilu pissusissamisuginarpoq eqqumiitsuliornermut piginnaassaat atuakkatigit, tv-kut filmitigullu taku-

tinneqartarneri. Suliallu siammarternerqarneri taamaalilluni ajornannginnerussaaq, inunnut amerlanernut annguttarmata, tamannalu uummammioqaraanni siunertaavoq.

Iben Mondrup Salto/2008

Iben skriver

- oversætteren bør desuden finde det aktuelle link til den nævnte kulturedegørelse på grønlandsk. den ligger på nanoq.gl

Atuakkat aallerfit:

BO WAGNER SØRENSEN, Forholdet imellem ting og sted – Betragtninger over forventninger, Jordens Folk Nr. 1(1999)

ERIK GANT, Omskrivninger af folks oprindelighed, (1998) www.hum.au.dk/ckultur/f/pages/publications/eg/oprindelighed.htm

Den røde snescooter – grønlandsk/dansk samtidskunst, (2005), <http://denrodesnescooter.dk/>

JULIE EDEL HARDENBERG, Nipaatumik assigiinngisitaarneq, Milik Publishing, (2005) Move on, Milik Publishing (2008)

KIRSTEN THISTED, Grønlandsk kunst, (u.å.), http://www.bryggenart.com/en/art_greenlandic.php

PIA ARKE, Etnoæstetik, Kunstdidsskriftet ARK, (1995)

Re-thinking Nordic Colonialism – a Postcolonial Exhibition Project in Five Acts, (2004), <http://www.rethinking-nordic-colonialism.org/>

Rundt om kulturen – Grønland som kulturnation, en kulturedegørelse fra Landstinget, (2004), <http://dk.nanoq.gl/~media/0e06ec4605424dda80e05e22e006a21f.ashx>

JULIE EDEL HARDENBERG, Move On, Milik Publishing (2008)

BOLATTA SILIS HØEGH, Torsk i Oahus, af acryl, touch og spray (2008)

SKREVET AF Iben Salto Mondrup

Noget på hjertet i Grønland

Jeg er taget til Grønland. Ikke i nogen speciel anledning, men for at snuse rundt og for at få opdateret min viden og min fornemmelse for de ting, der sker her. Eksempelvis skal jeg formidle status omkring samtidskunstscenen i Grønland i Forfatterskolens tidsskrift *Legenda*.

Den sidste udstilling med kunst fra Grønland, som jeg kender til, fandt sted i Dronninglund Kunstcenter i foråret 2008. Udstillingen havde titlen *Grønland i hjertet* – 16 grønlandske kunstnere. Den præsenterede ikke decideret samtidskunst, men viste i stedet et udsnit af den kunst, man også finder heroppe. Det er den type kunst, der gerne forbindes med Grønland, og som man ser udstillet indenlands og udenlands i temaudstillinger, hvor Grønland er emnet.

I nærværende artikel vil jeg dog forsøge at lave et rids over netop samtidskunsten, og ikke mindst det landskab, som samtidskunsten og dens ophavsmænd opererer i. Når jeg skriver forsøge, så er det fordi, at samtidskunsten er en ubestemmelig størrelse; flere af de kunstnere, som faktisk arbejder med samtidskunst i Grønland, har en mangeartet praksis, der både involverer tv- og filmproduktion, forfattervirksomhed, socialt arbejde, o. lign. Jeg oplever, at de søger ud af kunstinstitutionens rammer for at udbrede kendskabet til deres

PIA ARKE, detalje fra *Dummy* (1993).
Foto Allan Broekie

tanker og idéer, og derfor møder man dem i alle mulige andre sammenhænge, end i kunstens.

Med den koloniale historie har det grønlandske samfund været igennem mange vendinger, og nu står man på tærsklen til selvstyre, med alt hvad det bevirker af tumult og territoriale, økonomiske og kulturelle afgrænsninger. Kunsten under ét, er som altid et instrument i den grønlandske udviklingsproces, om den vil det eller ej. Det er, blandt meget andet, noget, som samtidskunstnerne problematiserer, både åbent og udadtil, men også implicit i deres værker og projekter.

Den særlige samtidskunst

Det særlige ved samtidskunsten er, at den – i det mindste i min begrebsverden – er kendetegnet ved at være så godt som frisat (den arbejder naturligvis stadig indenfor almene etiske rammer). I samtidskunsten er de endegyldige sandheder ekskluderet. Det docerende kunstnergeni har opløst sig selv, og i stedet er sat dialogen i et sidestillet forhold imellem kunstner, værk, tid, sted og beskuer. Samtidskunsten kommer til udtryk i alle sprog og medier, den er kort sagt uafgrænset, og dermed også svært forenelig med fasttømrede forestillinger og forudindtagede holdninger.

Samtidskunstnerne i Grønland interesserer sig for generelt for emner der vedrører Grønland. Flere af dem lægger sig i et postkolonialt teorifelt, som eksempelvis kunstneren Julie Edel Hardenberg (1971). Hun er kendt for sit store fotografiske bogværk *Den stille mang-*

foldighed, hvori hun med sit kamera undersøger begreber som identitet, etnicitet og nationalitet. Undervejs i sit projekt får hun opløst forestillingen om, at der findes kulturelle essenser, og hun ender med at give et anderledes mangfoldigt billede af Grønland, set i forhold til de stereotype billeder, der cirkulerer af landet og dets befolkning.

En anden kunstner, der bevægede sig i det postkoloniale felt, er Pia Arke (1958-2007). I sit værk *Scoresbysundhistorier* – fotografier, kolonisering og kortlægning arbejdede hun med den grønlandske kolonihistorie, en historie, der hidtil overvejende er blevet fortalt af danskere og derfor på mange måder har fortrængt de grønlandske stemmer. Bogen udgøres af et væld af gamle fotografier og optegnelser, hvortil der knytter sig fortællinger, som familie, venner og bekendte har indviet Pia Arke i. Materialet er skildret med Pia Arkes personlige stemme, og bogen er et uomgængeligt erindringsarbejde, der handler om at tilegne sig historien og gøre den til sin egen.

Inuk Silis Høegh (1972) er et tredje bud på en kunstner, der arbejder med samtidskunst. Han er kendt for at have lavet både spillefilm og dokumentarfilm, men han dukker nu oftere op på udstillinger. I totalinstallationen *Melting Barricades* iscenesætter han, sammen med kunstneren Asmund Havsteen, en forestilling om Grønland som en kulturel magtfaktor i det globaliserede verdensbillede. Sammen stabler de en fiktiv hær på benene, der skal forsvare og udbrede de grønlandske værdier til resten af verden, og med det indlysende absurde

projekt åbner han op for en diskussion, om man reelt kan sige, at den koloniale magtbalance blev afskaffet med koloniernes ophør dengang i 1950'erne?

Hjemmehørende eller fremmed

Der vil altid, når man snakker om 'noget', der kommer fra Grønland, eksplicit blive stillet spørgsmål til afgrænsninger. Når man siger „kunst i Grønland“, må man nødvendigvis definere, hvad dette involverer. Er det kunst, der produceres i Grønland? Eller kunst, der eksponeres i Grønland? Skal kunsten have et grønlandsk indhold? Er det kunst af grønlandske kunstnere? – og i så fald, hvad er så en grønlandsk kunstner? Er han eller hun etnisk grønlandsk? og så videre i den dur.

Repræsentationsspørgsmålet er særligt relevant i kulturer som den grønlandske, hvor traditioner, kunst, tankesæt, biologi o.s.v. igennem kolonihistorien overvejende er blevet repræsenteret af andre end grønlandere selv. Befolkningen er blevet undersøgt, fotograferet og beskrevet af utallige grønlandsfarere og af videnskaben, som har været fascineret af det anderledes land og det anderledes folk. Måske derfor kan man opleve, at det ind imellem synes at være af større vigtighed at få præciseret kunstnerens tilhørsforhold til Grønland, end at se på kunstværkerne i sig selv, og ofte strander kunstoplevelse såvel som kunstkritik da også i divergerende opfattelser af kunstens og/eller kunstnerens berettigelse til at repræsentere Grønland.

Kunst og kulturpolitik

Kunst i Grønland har historisk set været snævert knyttet til forestillingen om en særegen grønlandsk identitet

og har siden de politisk bevidste 70'-ere, der i første omgang kulminerede med Hjemmestyrets indførelse i 1979, været brugt som et instrument til landområderne i Arktis er gerne blevet begrundet i et naturligt tilhørsforhold til jorden, havet og himlen, og det er derfor heller ikke underligt, at indholdet i megen af den kunst, man kunne (og kan) se i Grønland, vedrører forholdet mellem menneske og natur; den betoner den historiske og mytologiske forbindelse, der fortaber sig i fortiden, og som den dag i dag betragtes som ukrænkelig.

Kunsten er et taknemmeligt område at bedrive kulturel revitalisering i, hvilket der er behov for i kølvandet på kolonisation og tilsidesættelse af egne værdier og traditioner. Derfor oplever man også, at den grønlandske kulturpolitik har insisteret på, at kunstnerne tager et ansvar for varetagelsen af kulturen, og man markedsfører kunsten som det grønlandske ansigt imod omverdenen.

Jeg møder jævnligt kunstnere, der, fordi de på en eller anden måde kan sættes i forbindelse med Grønland, bliver inviteret til at udstille på kunststudstillinger, der repræsenterer Grønlands kunst. De beretter om, at de oplever, at deres arbejde læses ind i en eksotisk grønlandsskildring, som de har meget lidt eller ingen indflydelse på. Jeg har sågar hørt historier om,

hvordan værker i sidste øjeblik er blevet censureret, fordi kuratorerne fandt, at indholdet ikke var grønlandsk nok. Det sidste gjorde sig gældende på udstillingen i Dronninglund Kunstcenter.

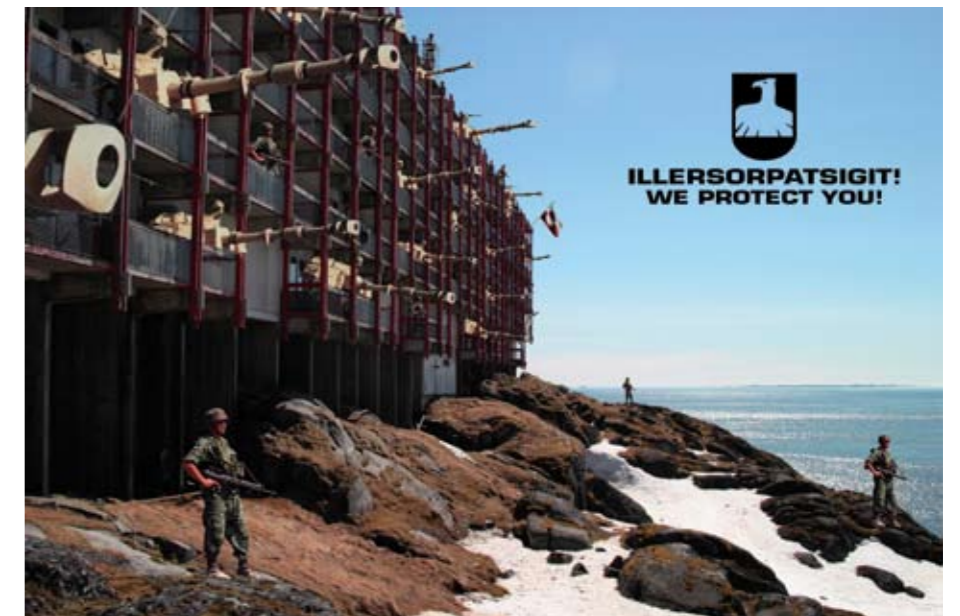
Kunstscenen og den institutionelle ramme

Det tages tilsyneladende for pålydende at: grønlander + kunstner = eksotisk grønlandsk kunst. Dertil kommer, at kunst fra Grønland ofte vises side om side med kunsthåndværk og husflid (der udmærker sig ved at trække tråde tilbage til sagnverden og forhistorie), og at der i udstillingssammenhænge ikke skelnes mellem de vidt forskellige kategorier; det hele er kultur – grønlandsk kultur.

Som allerede bemærket, møder man sjældent samtidskunst på udstillinger som Grønland i hjertet.

Under mit ophold har jeg været på besøg på Nuuk Kunstmuseum, et museum, der markedsfører sig selv som eksponent for både fortids- og nutidskunst. Museet er, sammen med Katuaq, kulturhuset i Nuuk, et af de steder, hvor der udstilles nyere kunst. Iblant fedtstensfigurer, udskårne tænder og grønlandsmaleren Emanuel A. Petersens

INUK SILIS HØEGH & ASMUND HAVSTEEN-MIKKELSEN, *We Protect You* (2004).

JULIE EDEL HARDENBERG,
Interiør, Den stille mangfoldighed, Milik Publishing (2005)

(1894-1948) storladne naturskilderier, er den såkaldte nutidskunst (der altså ikke nødvendigvis er samtidskunst) repræsenteret med en overvægt af traditionelle værker (maleri, grafik og skulptur) med traditionelle motiver (natur, mytologi og menneske). For så vidt er indtrykket på nutidskunstområdet det samme som i Dronninglund; det har ikke noget med samtidskunst at gøre.

Heldigvis er Nuuk Kunstmuseum, eller Dronninglund Kunstcenter for den sagds skyld, ikke repræsentative for de bevægelser, der også er lige nu og her i kunsthverden, men som disse institutioner ikke synes at kunne rumme.

Samtidskunstnerne er en lille, men markant flok. En del af dem var med på udstillingen Den røde snescooter, der viste samtidskunst fra Grønland på Nordatlantens Brygge og siden i Katuaq (udstillingskonceptet, der havde den postkoloniale grønlandske identitet som omdrejningspunkt, involverede i mine øjne en del problemer, hvilket dog ikke skal berøres yderligere her). Her var også Bolatta Silis-Høegh repræsenteret, med sine fotomontager og dukkehusinstallationer, Jessie Kleemann med en performance og Arnajaraq Støvlbæk, der viste video. Det er kunstnere, der viser en vedholdende vilje til at udvide kunstbegre-

bet og udforske samtidskunstformens muligheder, både for hvad angår emner og medier. Fælles for dem er, at de laver værker, der på forskellig vis lægger afstand til især den bundne motivverden, værker som er decideret konceptuelle, og som knytter an til de strømninger, der er i den internationale kunstverden.

Når jeg taler med dem om deres arbejde, opponerer de gerne imod den rolle, de tildeles i det, de anser for at være et politisk spil her i Grønland.

De er optaget af repræsentationsproblematikken; de puffer til – og vrikker med fastlåste forestillinger om historie, kultur og identitet, og vil gerne repræsentere Grønland, så længe de kan føre penslen/kameraet/pennen selv.

Det er ikke ensbetydende med, at de ikke støtter den politiske udvikling i retning af øget selvbestemmelse og selvstyre. Som kunstnere har de bare ikke noget ønske om at skulle repræsentere andet eller mere end netop det, der ligger indenfor deres kunstneriske undersøgelsesområder, der jo for så vidt kan vedrøre hvad som helst, men som det ses, faktisk ofte vedrører Grønland.

De påkalder sig retten til den såkaldte kunstneriske frihed – de er kunstnere.

Det udvidede kunstfelt

Hovedparten af de kunstnere, jeg har

nævnt, arbejder med flere og forskellige udtryksformer. I samtidskunstens brede definitionsramme skelner de ikke imellem de forskellige kanaler, som deres optagetheder medieres i; de arbejder i et absolut udvidet kunstfelt.

Inuk Silis Høegh har i det sidste år været en af hovedkræfterne på en programrække på TV, Qapuk!, om kunst, kultur og samfund. Han er optaget af dannelsesaspekter, identifikationer og kulturel spejling, og som han siger: Vi vil ikke kun se film der handler om en der hedder Bill, eller se aktualitet fra Midtjylland, eller lytte til sange om højhuse og motorveje.

Intentionen har for ham været at lave et grønlandskproduceret program om kunst og kultur for et grønlandsk publikum, der kun har DR, TV2, Kanal 5, Canal+ og tilsvarende stationer at underholde sig med.

Og Julie Edel Hardenberg kommer om et øjeblik med endnu en udgivelse. Denne gang har hun taget fat i et af de nære emner i den grønlandske virkelighed; de sociale problemer, som landet er så berygtet for.

Move On er en samtalebog med en række mønsterbrydere, der på forbillig vis lever med deres personlige historier på godt og ondt. Hendes idé er at skabe modbilleder til tragikken, at

INUK SILIS HØEGH,
Piitaa, Angutit (2003)

flytte fokus fra knuder til forløsninger. Sammenfattende kan jeg sige, at samtidskunstnerne i Grønland generelt har noget på hjertet. Som kunstnere påtager de sig at dele deres viden i et universelt tilgængeligt sprog; kunstens.

Jeg har en teori, der går ud på, at kunstinstitutionen stadigvæk har svært ved at rumme dem, når den altså skal eksponere 'noget' fra Grønland. Simpelt hen fordi deres værker ikke lever op til forestillingerne om, hvordan kunst skal se ud, og hvad den skal beskæftige sig med. Men det er givetvis blot et spørgsmål om tid.

Og imens vi venter, er det helt hensigtsmæssigt, at kunstneres emner foldes ud i bøger, på TV og i film. Det gør distributionen af værkerne så meget desto lettere, de når ud til flere folk, og det er jo det, der er meningen, når man har noget på hjertet.

Iben Mondrup Salto/2008

BOLATTA SILIS HØEGH,
Is i Katuaq, acryl, tusch og spray (2008)

Litteratur:

BO WAGNER SØRENSEN,
Forholdet imellem ting og sted
– Betragtninger over forventninger,
Jordens Folk Nr. 1 (1999)

ERIK GANT,
Omskrivninger af folks oprindelighed, (1998)
www.hum.au.dk/ckulturf/pages/publications/eg/oprindelighed.htm

Den røde snescooter – grønlandsk/
dansk samtidskunst, (2005), <http://denrodesnescooter.dk/>

JULIE EDEL HARDENBERG,
Den stille mangfoldighed, Milik
Publishing, (2005)

KIRSTEN THISTED,
Grønlandsk kunst, (u.å.), http://www.bryggenart.com/en/art_greenlandic.php

PIA ARKE,
Etnoæstetik, Kunsttidsskriftet ARK,
(1995)

Re-thinking Nordic Colonialism – a
Postcolonial Exhibition Project
in Five Acts, (2004), <http://www.rethinking-nordic-colonialism.org/>

Rundt om kulturen – Grønland
som kulturnation, en kulturredegørelse
fra Landstinget, (2004), <http://dk.nanoq.gl/~media/0e06ec4605424dda80e05e22e006a21f.ashx>